

HRVATSKI *glasnik*

Godina XXVI, broj 40

6. listopada 2016.

cijena 200 Ft

Foto: Tímea Horvat

4. – 5. stranica

Otkriven Globus – simbol zajedništva svih Petroviščana u svijetu

Na slici svečani govor drži Ferenc Kurcz,
predsjednik Kulturnog društva „Sv. Petra i Pavla” u New Yorku

Sumartonczi u Salanti

3. stranica

U Fancaškoj školi

6. stranica

U budimpeštanskoj Operi

9. stranica

Jezik i kompleksi

Danas, nažalost, sve više vidimo i čujemo da kada netko počinje učiti neki jezik na početku ima komplekse. Kao prvo, što znači kompleks? Prema enciklopedijskoj natuknici kompleks je: 1. Splet, skup, obujam. 2. U psihopatologiji, skup jednostrano potenciranih predodžaba, čuvstava, nagona i sl. Svatko od nas ima komplekse, svejedno o čemu govorimo, kada upoznamo nekoga, kada smo u nepoznatome društvu, u sportu, u poslu, u školi, katkad i u obitelji. Nažalost, ta pojava prati nas skroz u životu. Neki se bolje nose s tom teškoćom, a neki teže. Pogledamo li našu zajednicu, jedan od većih problema jest to da se mladi naraštaj već ne koristi toliko hrvatskim jezikom koliko bi trebalo, a što je stariji naraštaj činio. U gradovima ljudi imaju znatno teži zadatak nego oni koji žive u hrvatskim naseljima u cijeloj državi. U većim gradovima kamo se hrvatska obitelj preselila najvjerojatnije zbog bolje mogućnosti u vezi s poslom, teže je čuvati običaje, kulturnu baštinu i jezik nego u manjim mjestima. Za njih najbolju mogućnost pružaju hrvatske škole, gdje im djeca mogu naučiti materinski jezik. Teškoća je jedino u tome što oni koji uče jezik, mnogo teže počinju govoriti jer najčešće imaju komplekse, pojavljuje se i nesigurnost, nije im prirodno govoriti na tom jeziku koji bi im trebao biti materinski. No zbog toga nisu krivi gradovi. Želimo li čuvati ono što imamo – a što je vrlo bitno, naš jezik – obitelji koje su hrvatskog podrijetla trebale bi se još više truditi da djeca od ranog djetinjstva govore hrvatski jezik, jer onda će ga osjetiti svojim. Dijete koje uči jezik samo u školi, može to biti bilo kakav odgoj, podučavanje, uvijek će osjetiti kao da uči strani jezik kao npr. njemački, engleski, francuski itd. Bit svega onoga bi bilo da na hrvatski jezik može gledati kao materinski, onda mirno, bez ikakvog kompleksa bi se koristio njime. U zadnje se vrijeme, nažalost, taj problem javlja i u hrvatskim selima, što je jako štetno za hrvatsku zajednicu. U naseljima gdje su pripadnici starijih naraštaja vazda govorili svojim hrvatskim jezikom, danas sve se više čuje mađarski govor. To može biti i zbog toga što su mješoviti brakovi sve češći, a novi stanovnici tih sela nije sigurno da će naučiti naš jezik. Jedno je sigurno, ako želimo da naš hrvatski jezik opstane i u sljedećim godinama, desetljećima, moramo se truditi da našoj djeci, potomcima hrvatski jezik ne bude stran.

L. G.

Glasnikov tjedan

U nedjelju, 2. listopada, 8 224 553 mađarska državljanina s pravom glasa mogla su na glasačkim mjestima, putem glasovanja na referendumu, dati svoj odgovor na pitanje o naseljavanju izbjeglica u Mađarskoj. Pitanje je bilo: Želi li se dopustiti da Europska unija odlučuje o naseljavanju nemađarskih građana u Mađarsku bez odobrenja Mađarskog parlamenta. Vlada premijera Viktora Orbána protivi se obvezujućim kvotama za raspodjelu izbjeglica osmišljenim kako bi se olakšao teret južnim članicama EU-a.

ljeno da raspodjela izbjeglica pokaže na djelu europsku solidarnost, a umjesto toga sve više ukazuje na duboku podijeljenost.

Jedni naglašavaju da Europska unija ne može samovoljno prisvojiti ovlasti država članica na koje nemaju pravo prema osnivačkim ugovorima i da građani imaju pravo odlučivati tko će živjeti u njihovoj zemlji. Drugi, zagovornici federalističkog pristupa, ističu da EU ne može funkcionirati tako da svatko od nje uzme što mu odgovara, a odbacuje ono što mu se ne sviđa.

Predsjednik Europskog parlamenta Martin Schulz upozorio je da Mađarska igra „opasnu igru“ organizirajući referendum protiv plana premještaja izbjeglica unutar EU-a. Mađarska po ključu raspodjele treba primiti tek oko 2000 izbjeglica, kazao je Schulz, a prenosi Hina.

Europski čelnici strahuju od novog udara legitimnosti projekata EU-a i jedinstvu njegovih članica koje su već izmučene nizom udaraca, među kojima su najteža migrantska kriza od 1945. i britanska odluka da napuste skupinu 28 zemalja.

Nakon objave službenih rezultata, premijer Viktor Orbán izjavio je kako je referendum donio „izniman“ rezultat, rezultat koji je premašio rezultate referenduma o priključenju Mađarske Europskoj uniji prije trinaest godina. Reče kako će stoga podnijeti ustavni amandman kako bi ozakonio rezultat referenduma.

Pripremila: Branka Pavić Blažetin

Izbjeglička je kriza pokazala duboku podijeljenost unutar EU-a. Bilo je zamišljeno da raspodjela izbjeglica pokaže na djelu europsku solidarnost, a umjesto toga sve više ukazuje na duboku podijeljenost.

Za pravovaljani referendum bilo je potrebno 4 136 313 valjanih glasačkih listića. Po podacima Državnog izbornog povjerenstva 98,32 % glasača izašlih na izbore, njih 3 248 329 tisuća, glasovalo je za NE, te odbacilo migrantske kvote Europske unije, ali je odaziv birača bio svega 43,90 %, dakle ispod potrebnih 50 posto, pa referendum nije valjan. Svega 55 558 (1,68 %) glasača glasovalo je ZA migrantske kvote. Glasovanje karakterizira velik broj nevaljanih listića, njih 223 135.

Izbjeglička je kriza pokazala duboku podijeljenost unutar EU-a. Bilo je zamiš-

MEDIJSKI CENTAR *Croatia*

mcc.croatia.hu – dnevne vijesti • www.glasnik.hu – dnevno svježe vijesti, napisi, albumi fotografija
radio.croatia.hu – 24 sata glazbe, svaki radni dan od 18 sati pet radijskih emisija s ponavljanjima drugoga dana u 10 sati.
Tiskano izdanje Hrvatskoga glasnika – svakoga petka u Vašem domu.
Budite naši prijatelji, pratite Medijski centar Croatia i preko Facebookovih profila: Hrvatski glasnik; Radio Croatia.

IX. DRŽAVNA TURNEJA (FOLKLORNIH DRUŠTAVA)

Joža Đuric, predsjednik KUD-a Sumarton, zahvaljuje domaćinima.

Hrvatska državna samouprava organizirala je IX. DRŽAVNU TURNEJU folklornih društava Hrvata iz Mađarske, koja se ove godine odvija u razmjeni gostovanja dvaju društava: KUD-a Sumarton iz zalskog Sumartona i KUD-a Marica iz baranjske Salante. Za ovu turneju Hrvatska državna samouprava natjecala se i dobila je potporu iz natječaja Fonda za razvoj ljudskih potencijala Ministarstva ljudskih resursa u kategoriji državne potpore hrvatski kulturni sadržaji: Hrvatska državna samouprava, „Hrvatska državna turneja – Salanta“: 300 000 Ft; i Hrvatska državna samouprava, „Hrvatska državna turneja Sumarton“: 300 000 Ft. Projekt potpore folklornim gostovanjima društva i međusobnoj razmjeni gostovanja započeo je kod HDS-a 2008. godine. Prva postaja ovogodišnje razmjene društva bila je 10. rujna u Salanti, a Salančani će gostovati u Sumartonu u dogledno vrijeme.

Za okupljene u salantskome mjesnom domu kulture, među njima i članove društava, nakon svečanog otvaranja i pozdravnih govora Ivana Gugana, predsjednika Hrvatske državne samouprave, i Mije Štandovara, predsjednika salantske Hrvatske samouprave, priređen je kulturni program u kojem su nastupili KUD „Sumarton“ i KUD „Marica“. U ime KUD-a „Sumarton“ Društvo je okupljenima predstavio njegov predsjednik Joža Đuric, ali ne samo Društvo nego i zalsko naselje Sumarton koje, nažalost, po njegovim riječima, ostaje bez mladih kao i cijelo područje. Mladih Hrvata koji trbuhom za kruhom odlaze u potrazi za boljim životom i radnim mjestom.

Sumarton se nalazi u zalskoj županiji blizu Letinje, desetak kilometara uz rijeku Muru, ima nas oko 900, rekao bih da većinom Hrvata. Došla je zamisao kod sumartonske Hrvatske samouprave da sami napravimo popis pučanstva i vidimo koliko nas zapravo ima i u Sumartonu i Mađarskoj, to bismo željeli znati. Selo ima oko 800 hektara zemljišta što se obrađuje, nekada je bila zaduga i bilo je dosta radnih mjesta, sada ih više nema, to je problem. Zbog toga jako puno mladih ljudi odlazi iz sela.

Današnji čovjek gleda Internet, tako i ja, i pogledao sam nedavno jednu stranicu gdje je neki gospodin istra-

živao podatke iz letinjskog okruga koji ima 27 sela s 15 963 ljudi, a od toga grad Letinja 5000.

Po podacima iz 1870. godine bilo je popisano 16 623 ljudi u ovoj regiji, a 1949. godine 29 107 ljudi. Statistika tvrdi da za deset do petnaest godina broj s 15 963 smanjit će se za 20 – 30 %. Najviše mi Hrvati gubimo, ostaju tek stariji, a mladi, njih tek malo jedva znaju hrvatski jezik, iseljavaju se... Još smo ovdje, još se borimo. Naša je grupa prije pet-šest godina također bila na HDS-ovoj državnoj turneji s Garcima. Tada smo autobus rezervirali za 70 ljudi, a danas nas ima tek 30-ak aktivnih članova. Za pet godina smo se prepolovili. Godine 1996. osnovali smo KUD i ove godine u studenom slavimo 20. obljetnicu. Započeli smo s tri sekcije; ženska pjevačka skupina, puhački orkestar, plesna grupa. Najbolje smo djelovali do 2010. godine. Osnovali smo tamburašku, dramsku, etnološku sekciju, kazao je Joža Đuric.

Prekrasan su program dali Sumartonce, posebice je obradovala njihova kazališna scena sa scenskom igrom o gluhom i slijepom. Sočan kajkavski govor, izvrsna scenografija i kostimografija, glazba oduševili su svojom izvornošću. Redateljica je Jelica Gujaš. S kraćim programom predstavio se i KUD Marica; orkestar te dječja i srednja skupina KUD-a.

Organizaciju je svestrano pomagala salantska Hrvatska samouprava, a kao pomagač uključila se i Hrvatska samouprava Baranjske županije.

Slijedila je zajednička večera te druženje i bal uz Orkestar Poklade, sve do ranih sati.

Branka Pavić Blažetin

Oni znaju ritam i bez orkestra.

Na pragu 60. obljetnice Ugarske revolucije

Otkriven i blagoslovljen simbol zajedništva svih Petrovišćanov po svitu

Pred šezdesetimi ljeti za Ugarskom revolucijom, strahujući od posljedice retorizije režima, ponižavanja i splašivanja, 175 000 mladih ljudi je pobignulo iz ove države. Većina od njih uprav na austrijsko-ugarskoj granici se je ganula u slobodni Zapad, i tako je jedna trećina stanovništva južnogradišćanskoga Petrovoga Sela, ostavljajući za sobom Pinčenu dolinu, iskala sigurnost ter uspješniju budućnost na brojni stranjski zemlja. Iz 250 stanov, skoro 131 hiža je ostala prez mladih. Najmladji Petrovišćan od trih misec je u torbi, na hrptu jednoga susjeda, ostavio Petrovo Selo s familijom skupa, a najstariji bigunac iz Petrovoga Sela je u 57. ljetu starosti morao napustiti rodno selo. Od 307 Petrovišćanov ki su se iz doma ganuli, dvisto trideset i trimi su našli novu domovinu u Americi, je uz ostalo i ove podatke podilio na petroviskoj svetačnosti postavljena Globusa, 25. septembra, u nedilju, Ferenc Kurcz, predsjednik Kulturnoga društva „Sv. Petra i Pavla“ u New Yorku.

Ivan Šneller i Tamás Várhelyi su celebrirali mašu

Nediljnu mašu u deset uri, ovput u kapeli Sv. Štefana u Petrovom Selu, služili su umirovljeni farnik Ivan Šneller i Tamás Várhelyi, duhovnik šest sel u Pinčenoj dolini. Mašni aldov je prikazan za sve žive Petrovišćane u Petrovom Selu i po svem svitu, a i za sve pokojne ki počivaju u petroviskom cintiru, kot i za one ki su vječni spokoj našli u tudjini. Pri drugoj točki svečevanja još pred pokr-tim globusom i novom dikom ovoga sela, uz kapelu je časne goste pozdravio Rajmund Filipović, direktor Kulturnoga doma, i to Zsolta V. Németha, državnoga tajnika i ujedno parlamentar-noga zastupnika sela, Bertalana Harangozoa, povjerenika Vlade u Željeznoj županiji, Maju Rosenzweig-Bajić, prvu tajnicu Vele-poslanstva Republike Hrvatske u Budimpešti, Istvána Tausza,

predsjednika Odbora za Željeznožupanijske vridnosti i ne nazad-nje sve Petrovišćane, kot i one ki su iz daleka domom došli na ve-liku svetak. Za ugarskom himnom Zsolt V. Németh, državni tajnik, je održao svoj svečani govor, pri kom je istaknuo da petroviska proslava je prvi baburak u seriji svečevanj i spominjanj junačtva Ugarske revolucije 1956. ljeta. No ovde je i zbog toga posebno ovo svečevanje jer selu je darovan Globus na vječni spominak događajev iz 1956. ljeta. – Ako zaustavimo globus, onda, u srcu Europe najdemo jedno malo mjesto koje zovemo svojom domo-vinom i kade danas vlada demokracija i sloboda. Imamo poteš-koće, ali je kanimo pobijediti u toj slobodi i demokraciji, za ku su se borili i martiri 1956. ljeta. Ova domovina je veza med doma-ćimi i onimi ljudi, ki danas živu na stranjskoj zemlji, ali najbrži put do doma ipak ide prik srca. Kako to najbolje čutu i Petrovišćani ki danas mislu domom i kim mala fleka na globusu ispunjuje ci-jelo srce – rekao je političar pred otkrivanjem da- ra Kulturnoga društva „Sv. Pe- tra i Pavla“ iz New Yorka, kojega su veljek zatim otkrili, njegov pred-sjednik Ferenc Kurcz, načelnica Petrovoga Sela Agica Jurašić-

Škrapić i predsjednik Zaklade za Petrovo Selo Robert Filipović. U izvedbi ženskoga zbora Ljubičica i tamburašev Koprive pak je daleko glušala melodija „Oj, lipi kraj, rodna zemlja, ču li te već kad vidit ja...“ Brončani monument koji je od lani iz Amerike putovao na brodu do Bu-dimpešte, blagoslovljen je od naših farnikov

sa slijedećimi riči: „Gospodine Bože, blagoslovi ov Globus i neka nas opominja na veliko djelo kulturnih djelatnikov i naših peljačev i neka nam bude opomena da očvrstimo naše društvo s Tobom i u međusobnom druženju.“ Petroviska načelnica Agica Jurašić-Škrapić u svojem govoru najzad je mislila na 1956. ljeta i na veliki zgubitak Petrovoga Sela. Zahvalila je Kulturnom društvu „Sv. Petra i Pavla“ i na odluci darovanja spomenika rodnomu selu, koji je odsad i simbol zajedništva svih Petrovišćanov. Uz to je i najavila da za ljetodan Općina namjerava pomoću spomenutoga Društva još otvoriti jednu etnohižu. Odličje „Za Petrovo Selo“

ovput je podijeljeno Stevu Geošiću, ditetu Petrovišćanov, ki se je narodio 1956. ljeta u Sambotelu, ali pet misec je imao, kad su njegova starina s brati skupa ostavili Ugarsku i prošli u Ameriku. Steve je napravio web-stranicu za istraživanje obiteljskih stablov, sakuplja dokumente, kipice i stalno istražuje petrovisku povijest. Najveće priznanje Petrovoga Sela je umjesto njega prikzeo predsjednik Kulturnoga društva „Sv. Petra i Pavla“, Ferenc Kurcz, ki je bio zadnji u redu govoračev. Ganutljivo se je vratio u vrimenu, kad je već jezero Ugrov silom prilik bižalo u svit. Već od tristo Petrovišćanov se je ganulo prema susjednim austrijskim selam i svi su samo jedno znali da će budućnost biti teška. Amerika prijateljski i velikodušno je otprla vrata pred bigunci, a isto tako su se ponašale države Nimška, Kanada, Belgija i Švicarska. Iz Ugarske 40 000 emigrantov je našlo mirni dom u Americi, a od 307 petroviskih biguncev su dvisto trideset i trimi zašli u novu domovinu. U 1936. ljetu u Northamptonu je osnovano Kulturno društvo „Sv. Petra i Pavla“, čiji kotrigi su 2010. ljeta odlučili da na 60. obljetnicu Ugarske revolucije dat će postaviti spomenik u rodnoj Pinčenoj dolini. – Ov Globus je čisti simbol sućuti, bratske ljubavi, i skupne kopče. Bronca je emblem za zbrinjavanje, mar-

ljivost i poniznost, i tako ovo umjetničko djelo Rogera Loysona kot kip zajedništva spaja sve Petrovišćane neovisno od njeve ljudske sudbine. Na ov način je spomenik koji gleda na Zapad, vječni spominak svih Petrovišćanov ki po svitu posipani živu daleko od rodne zemlje. Na spomin-ploči je stavljen grb Ugarsko-hrvatske nagodbe iz 1868. ljeta, što je spojeni grb Ugarske, Hrvatske, Slavonije i Dalmacije pod krunom Sv. Štefana i koji po-

Za svečevanjem Maja Rosenzweig-Bajić prva tajnica Veleposlanstva RH u Budimpešti, Zsolt V. Németh, državni tajnik, Agica Jurašić-Škrapić, načelnica Petrovoga Sela i Ferenc Kurcz, predsjednik Kulturnoga društva „Sv. Petra i Pavla“ u New Yorku

kazuje našu poveznicu i k staroj domovini. „Oj, lipi kraj, rodna zemlja, ću li te već kad vidit ja“ – citat na četiri jeziki ugarskoga pjesnika Károlya Kisfaludyja iz 19. stoljeća pak vjerno daje najzad ćuti svih Petrovišćanov, ki neprestalno nosu u srcu svoj rodni kraj. Neka okružuje čast i poštovanje sto trideset i sedam pokojnih američanskih Petrovišćanov, ki su jur prošli na vječni počivak – rekao je uz ostalo predsjednik Društva na kraju svečevanja. Riči je sprohadjala glazba, tamburaši Koprive s jačkaricama Ljubičice su u sjeni otkrivenoga poklona američanskih Petrovišćanov poslali u svit jačku „Petrovo Selo, moj dom...“

Timea Horvat

Nova školska godina na Fancagi u Baji

Na hrvatski upisano 163 učenika

Fancaška osnovna škola jedna je od najvećih škola ne samo u Baji nego i u bajskom okrugu, te jedna od dviju bajskih osnovnih odgojno-obrazovnih ustanova u kojoj se umalo pet desetljeća odvija predmetna nastava hrvatskoga jezika.

Ipak, nastave hrvatskoga jezika bilo je i prije. Poznato nam je kako je u nekada samostalnome bunjevačko-mađarskom naselju, koje je pripadalo Peštanskoj županiji, škola postojala već 1797. kada je kantor učitelj bio neki Fellner iz Osijeka. Odlukom školskog odbora, 1897. godine uz mađarski uvodi se i nastava na hrvatskome jeziku. Znamo da je 1877. godine Fancaga imala 3349 pretežito katoličkih žitelja, od toga 1644 bunjevačkohrvatskog, ili, kako se tada bilježilo, dalmatinskog podrijetla, 1640 Mađara i 82 Nijemca. Od 1923. godine osim pisanja i čitanja hrvatski se podučava i vjeronauk. Fancaga je 1930. godine pripojena gradu Baji, danas sjeverna gradska četvrt. Gradnja postojeće prepoznatljive velike školske zgrade od crvenih opeka dovršena je 1940. godine. Nakon II. svjetskog rata, 1946., osim drugih, i na Fancagi je utemeljena samostalna Bunjevačka škola, ali, kao i većina krajem 60-ih godina, ona je ukinuta. U novije vrijeme predmetna nastava hrvatskoga jezika službeno se uvodi 1970. godine i traje do naših dana. Posljednjih desetak godina broj učenika upisanih u predmetnu nastavu hrvatskoga jezika naglo je porastao, što je zadržano do naših dana kada njihov broj sukladno demografskom stanju uglavnom stagnira.

Nova je školska godina u punom zamahu, prošlo je gotovo mjesec dana, stoga smo ravnatelja Josu Ostrogonca, koji od 1977. radi kao nastavnik, od 1989. kao zamjenik ravnatelja, a od 1994. godine kao ravnatelj ustanove, upitali o početcima, o predmetnoj nastavi hrvatskoga jezika, broju učenika i planovima za ovu godinu.

Kako ističe ravnatelj Ostrogonac, škola sveukupno ima gotovo 500 učenika, konkretno u fancaškoj osnovnoj školi 250, a još toliko u dvije podružnice, u Čavolju i Sentivanu. Na temelju prošlih nekoliko godina može se zaključiti da broj učenika stagnira, a to i nije tako loše kada znamo da se većina škola diljem Bačke i Mađarske suočava s negativnim demografskim tendencijama. Od fancaških 250 učenika više nego polovina, konkretno 163 učenika – od 1. do 8. razreda – upisano je u predmetnu nastavu hrvatskoga jezika. Posljednjih godina već nemaju usporedne razrede, stoga i ove godine imaju samo jedan prvi razred u koji je upisano 25 prvšača. Tamo gdje imaju usporedne razrede,

hrvatski se kao predmet podučava u jednom od njih, a gdje imaju samo jedan razred, tamo se on dijeli na dvije skupine, gdje se u jednoj podučava hrvatski. U nastavi s njima radi četvero nastavnika hrvatskoga jezika: Jutka Poljak Csicsor koja vodi i kulturnu grupu te pjevački zbor, Marija Batinkov pred mirovinom, zamjenik ravnatelja Antun Gugan podučava narodopis, a od jeseni u pola statusa radi i mladi učitelj Zoran Barić, što im omogućava dobar raspored u satnici. Uz to imaju i više nastavnika drugih stručnih predmeta podrijetlom bunjevačkih Hrvata koji govore hrvatski jezik. I nadalje im je glavna baza vrtić u Crkvenoj ulici (Templom utca) gdje se već desetljećima u sve tri skupine odvija i odgoj na hrvatskome jeziku, a odnedavno je voditeljica vrtića Milica Gugan Pál.

Osim na satima hrvatskoga jezika, tradicija i kultura njeguju se i izvan nastave u okviru kružoka plesa i pjevanja, ali jednako tako i kroz razne školske priredbe. Primjerice u studenome će organizirati već tradicionalni Fancaški dan Hrvata koji će ove godine biti posvećen obilježavanju okrugle obljetnice doselidbe bunjevačkih Hrvata, nadalje i spomendan pjesnika Stipana Grgića Krunoslava. Osim toga, u okviru suradnje prijateljskih gradova Labina i Baje, odnosno prijateljskih veza s labinskom Osnovnom školom „Ivo Lola Ribar“ skupina fancaških učenika potkraj rujna putuje na dugi vikend u Labin.

Hodočašće baranjskih Hrvata uoči Male Gospe

U subotu, 3. rujna 2016., krenulo je pedesetak hodočasnika iz Pečuške biskupije na hodočašće zato da taj dan provedu u molitvi i pjesmi, da sudjeluju misnim slavljinama, pogotovo susretu na santovačkoj Vodici gdje je 7. put ustrojen vjerski susret i hodočašće bačkih Hrvata.

Pripreme su tekle danima, a zahvaljujući vještini i dosjetljivim organizatorima kao što je i Marta Barić Ronai, program je do kraja bio izveden tako kako je to isplanirano. Autobus je najprije pokupio hodočasnike u Udvaru, k njima su se pridružili hodočasnici iz Kukinja, a u Pečuhu i Kozaru autobus je popunjen. Krenuo je još jedan manji autobus iz Katolja. Dočekala su nas zvona u Bati, u svetištu svete Krvi Isusove. Župnik svetišta velečasni Krisztián Kürtösi predvodio je misno slavlje koje su hodočasnici preporučili za bolesne prijatelje, znanice i članove obitelji, a pred misu podijeljene su i kartice na koje je svatko mogao napisati svoju najveću molbu. Papirići su stavljeni u kutiju iza oltara gdje je već odloženo više stotina prošnja, vapaja, uzdaha koji čekaju uslišanje.

Nakon mise bilo je dovoljno vremena da se u dvorištu svetišta izmoli križni put, prije negoli se krene u Baju i dalje u Santovo. U Baji je hodočasnike čekalo iznenađenje, posjet Bunjevačkoj kući, gdje je između ostalog izložen i molitvenik iz 1884. godine što ga je sastavio biskup Ivan Antunović.

Dva baranjska autobusa stigla su u Santovo navrijeme, naime svi su se željeli priključiti moljenju krunice. Bila su to radosna otajstva popraćena pjesmama koje je predvodio mjesni kantor. Misu je predvodio mons. Đuro Gašparović, biskup srijemski, koji je zahvalio na pozivu domaćinima i kalačkom biskupu, a u propovijedi je istaknuo izuzetnost Blažene Djevice Marije i njezinu

raspoloživost Bogu Ocu. I ne samo Njemu nego i svima nama jer s Isusovim riječima ...evo ti majke, evo vam majke... ona postaje raspoloživa i nama koji joj se utječemo. Nakon misnoga slavlja svi su sudionici hodočašća pozvani na druženje i domjenak, na čemu još jednom hvala gostoljubivim Santovcima. Vraćajući se kući autobus je prošao kraj drugog prošteništa, bajske Vodice, gdje se u kasne večernje sate uz baklje i goruće lojanice slavilo i molilo. U svima se budila, gledajući taj prizor, želja za ponovnim dolaskom bačvankoj Gospi i njezinim izvorima.

Milica Klaić Tarađija (www.zornicanova.hu)

Obnovljeni kukinjski križevi krajputaši

U sklopu ovogodišnjeg Dana sela, 17. rujna posvećena su dva obnovljena kukinjska križa. O projektu obnove, koji je proveo domaći poduzetnik Mićo Kamarić, govorio je predsjednik Hrvatske državne samouprave Ivan Gugan, a križeve je posvetio kapelan Gabrijel Barić.

Foto: www.zornicanova.hu

Suradnja gradova Osijeka i Pečuha

Gradsku je upravu, 15. rujna, posjetila generalna konzulica Republike Hrvatske u Mađarskoj gospođa Vesna Haluga, a primio ju je zamjenik gradonačelnika Vladimir Ham.

Razgovorima o budućoj suradnji i aktivnostima u 2017. godini nazočili su i Ivan Gugan, predsjednik Hrvatske državne samouprave, te Jozo Solga, voditelj Ureda Hrvatske državne samouprave. Tom je prigodom Vladimir Ham prolistao Hrvatski glasnik, tjednik Hrvata u Mađarskoj, uz obećanje da će se gradsko vodstvo pretplatiti na spomenuti tjednik, kaže za MCC generalna konzulica Haluga.

Kapelica „Ljubav koja štiti“

Nedaleko od Sumartona u Kamanovim goricama kod podruma obitelji Hason sa zajedničkom voljom vjernika izgrađena je kapelica „Ljubav koja štiti“. Kapelica je simbol zajedništva, dokaz Božje nesebične ljubavi i zagovora Blažene Djevice Marije, kazala je gospođa Beata Hason, voditeljica Vjerske grupe „Razapeta duga“ prilikom posvete kapelice, na koju se okupilo gotovo dvjesto vjernika iz okolnih mjesta. Novu kapelicu u okviru misnoga slavlja posvetio je mjesni župnik Ištvan Marton s pomoću svojih kolega svećenika Jánosa Göndicsa i Ferenc Merkljija te Tomislava Šantaka iz Slovenije.

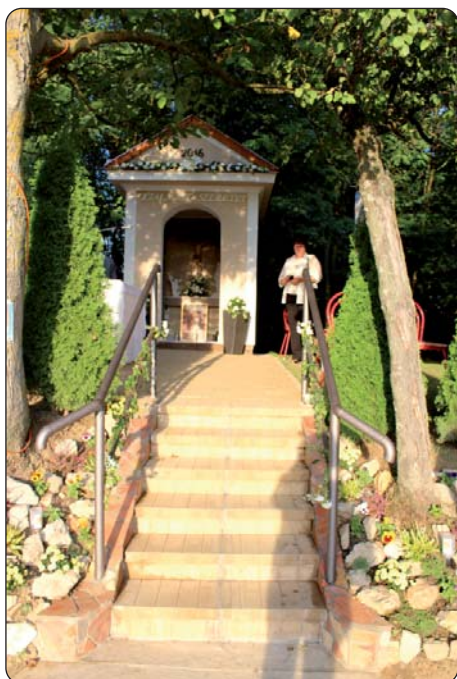
Prije nekoliko mjeseci, zahvaljujući Beati Hason, utemeljena je Vjerska internetska grupa pod imenom „Razapeta duga“ sa željom da okuplja mlade vjernika iz Serdahela, Sumartona i pruži im mogućnost da ojačaju svoju vjeru, ljubav prema Bogu, Isusu, prema bližnjemu, prema svim ljudima. Internet je danas način

Mjesni župnik Ištvan Marton (slijeva) i Beata Hason

preko kojeg mladi saobraćaju, a često je mogućnost za održavanje veze za one ljude koji su bolesni, nemoćni ili teško se kreću. Grupa redovito objavljuje vjerska događanja, poziva članove na molitvu. Od posvete kapelice već je organizirana molitva krunice i namjerava da i sama organizira vjerske programe, pomaže ljudima. Na misnome slavlju prije negoli je posvećena kapelica,

Beata Hason obratila se svima okupljenima, zahvalila im na odazivu i ispričala je kako je došlo do izgradnje kapelice u kojoj je sudjelovalo mnogo ljudi. I ona poput mnogih drugih mladih prešla je vjerski odgoj i nakon završetka osnovne škole zbog putovanja u srednju školu, pa raznih drugih programa za mlade sve je češće izostala s misnih slavlja. Koliko joj je važna vjera, shvatila je nakon udaje, kada je pratila svoga muža na mise, gdje je on svirao. Mnogo je

Kapelica

molila, prosila pomoć u raznim obiteljskim okolnostima i na poziv svećenika Merkljija sudjelovala na hodočašću u Rimu, zatim u Međugorju, gdje je osjećala poziv da i ona mora nešto učiniti za svoju vjeru. Čovjek se često obraća Isusu i njegovoj majci Djevi Mariji za pomoć, gđa Bea željela je ponešto i vratiti od Božje ljubavi. Čim je utemeljena internetska Grupa „Razapeta duga“, postupno su se javljali vjernici da se žele uključiti, i to najviše mladi. Nakon toga je iskrsla zamisao o izgradnji kapelice, gdje će moći bilo tko malo zastati i pomoliti se za sebe, za svoju obitelj

Okupljeni vjernici

ili za svoje bližnje, prijatelje. Svi su podupirali gradnju kapelice, mnogi su pomogli davanjem materijala, odnosno svojim radom ili jednostavno osiguranjem jela i pića za majstore. U kapelici je postavljeno raspelo, kip Blažene Djevice Marije i kip svetog Mihaela. Na svečanome misnom slavlju nastupili su članovi pjevačkoga zbora iz Serdahela i Sumartona, poznati pjevač Mirko Švenda Žiga i Zoltan Hason. Kapelica je građena u znaku ljubavi i vjere i svi koji je posjete da osjećaju Božju skrb i Isusovu ljubav koja postoji u svakom čovjeku, kazala je Beata Hason.

beta

Trenutak za pjesmu

Nikola Zrinski:

Obsidio Szigetiana

Ti, Bože, u svemu popovkinju ovu
primi, po krvnomu ku popisah slovu,
na boju, na domu, vode, kopnu, staru,
diku čast virnome i staru i novu
provdili Zrinskome i rodu njegovu.

Preveo: Petar Zrinski

Opera „Nikola Šubić Zrinski” u Mađarskoj državnoj operi

Svečano obilježavanje 450. godišnjice bitke kod Sigeta izvedbom opere *Nikola Šubić Zrinski* Ivana pl. Zajca u Mađarskoj državnoj operi bio je središnji kulturni događaj u Budimpešti, 18. rujna. Nastup Opere HNK u Osijeku ispraćen je klicanjem gledatelja koji su do posljednjega mjesta napunili prostor zdanja Mađarske državne opere.

Gostovanje hrvatske opere Ivana pl. Zajca *Nikola Šubić Zrinski* ostvareno je pod visokim pokroviteljstvom mađarskog predsjednika Jánoša Ádera i hrvatske predsjednice Kolinde Grabar-Kitarović. Brojni uglednici mađarskog i hrvatskog javnog života pribivali su događaju.

Publiku su pozdravili zamjenik mađarskog premijera Zsolt Semjén ističući da su mađarska vlada i Hrvatski sabor 2016. godinu proglasili memorijalnom godinom, što je znak dubokog suživota i prijateljstva dvaju naroda i država, te dodao da je junačka smrt Nikole Zrinskog i njegovih suboraca jednako veliki simbol kao i krv peštanskih momaka na ulicama Budimpešte 1956. godine, ili pak hrvatskih junaka u Domovinskom ratu 1990-ih godina.

Podsjetio je da su József Antall i njegova vlada među prvima priznali neovisnost Hrvatske, a pružili su znatnu pomoć hrvatskoj borbi za samoobranu. Orbánova je vlada također odlučno poduprla pristupanje Hrvatske Europskoj uniji, naglasio je Semjén ističući da nas zajedničko odavanje počasti Nikoli Zrinskom i njegovim borcima u Sigetu 7. rujna i prisjećanje na obitelj Zrinski obvezuje na suradnju jer Mađari i Hrvati samo zajedno mogu napredovati.

Ministar kulture Republike Hrvatske u tehničkoj vladi Tihomira Oreškovića Zlatko Hasanbegović istaknuo je da je Sigetska bitka neprijeporno jedan od prijelomnih događaja u europskoj, hrvatskoj i mađarskoj povijesti, a Nikola Šubić Zrinski simbol zajedničkoga povijesnog usuda hrvatskog i mađarskog naroda, koji su na povijesnoj vjetrometini kroz osam stoljeća zajedničkog života dijelili dobro i zlo, uspone i padove. Ministar kulture naglasio je da „Nikola Šubić Zrinski i danas, u vremenu obilježenom bezidejnošću i trgovačkim mentalitetom, šalje poruku junaštva, požrtvornosti i domoljublja, našem naraštaju hrvatskog i mađarskog naroda, ali i zajedničkom europskom domu, koji se treba graditi na idealima slobode i očuvanja kulturne i nacionalne posebnosti svakog europskog naroda.

Veleposlanik Republike Hrvatske u Mađarskoj Gordan Grlić Radman kazao je: „Ovako veliko djelo ne može se izvoditi baš svaki dan. Za njega su potrebne pripreme i planiranje. Simbol Sigeta i Nikole Šubića Zrinskog znači jako mnogo u zajedničkoj povijesti, a prije svega u ovim okolnostima novoga razdoblja 21. stoljeća. Znači, jedan novi suživot, jedan novi pogled na sve ono što se dogodilo prije 450 godina, na sve one vrline koje su odlikovale Nikolu Šubića Zrinskog, znači one pozitivne vrline – vjernost, odanost, ljubav. Na neki način čeznemo svi za tim jer u današnjem turbulentnom globaliziranom vremenu poželimo se tih vrijednosti koje su bitne čovjeku. Sigurnost, stabilnost... Tako da u današnje vrijeme negujemo to jedno poš-

tovanje koje smo zajedno doživjeli, koje se prenosi na nove generacije i na taj način kroz Nikolu Šubića Zrinskog približavamo se i kao prijateljske susjedne države i kao dva naroda.”

Istaknuo je da čelnici dviju susjednih i prijateljskih država, Mađarske i Hrvatske, jednako razmišljaju o zajedničkoj junačkoj prošlosti i znaju da poštovanje i njegovanje povijesne i kulturne baštine ima važnu ulogu izgradnje i zajedničke budućnosti u europskoj obitelji.

Operu *Nikola Šubić Zrinski* Ivana pl. Zajca režirala je Nina Kleflin, dirigirao Mladen Tutavac, scenografiju potpisao Osman Arslanagić, kostimografiju Amela Vilić, koreografiju Dinko Bogdanić, oblikovanje svjetla Aleksandar Mondecar. Na libreto Hüge Badalića, u glavnim su ulogama nastupili Dalibora Hanzalek, Tamara Franetović-Felbinger, Valentina Fijačko, Filip Sever, Domagoj Drotić, Zvonimir Ivanović, Berislav Puškarić, Damir Fatović, Igor Krišto, Robert Adamček, Tomislav Binder, Slobodan Cvetičanin, Nenad Tudaković, Jasna Komendanović, Mirjana Peteš, Danijela Božičević, Đurđica Tomaš-Grubešić, Snježana Lakotić, Davor Panić.

Premijera je bila 23. studenoga 2012. godine, a uza spomenute plesove izvodili su Sara Epifany Erceg, Vuk Ognjenović, plesna skupina i zbor HNK Osijek.

Brojnu su publiku činili i Hrvati iz svih krajeva Mađarske i njihovi politički predstavnici, voditelji ustanova i glasila, na čelu s HDS-ovim predsjednikom Ivanom Guganom, a na predstavu su doputovali organizirano i brojni Osječani.

Gostovanje u Mađarskoj državnoj operi Opere HNK u Osijeku omogućilo je Ministarstvo kulture Republike Hrvatske.

Branka Pavić Blažetin
Foto: Stjepan Kuzma

Stolni Biograd

U žarištu zajednička hrvatsko-mađarska povijest

U organizaciji Hrvatske samouprave Stolnoga Biograda, u sklopu programskoga niza „Devetsto godina zajedno – dodirne točke mađarske i hrvatske kulture“, 29. rujna u kasnim poslijepodnevima, u prostorijama Doma za opću prosvjetu i ujeronauk „Sv. Stjepan“ pravnik istraživač, novinar, pisac i prevoditelj dr. Ladislav Heka govorio je o stoljećima mađarsko-hrvatskog suživota. Priredba je i ovoga puta okupila lijep broj slušatelja.

Uime gradske Hrvatske samouprave nazočne je pozdravila njezina predsjednica Janja Cindrić Jakubek, potom se publici obratio i zastupnik István Nagy. Kako on reče, Samouprava i nadalje smatra svojom istaknutom zadaćom predstaviti mađarskome narodu hrvatsku kulturu, povijest i običaje, jednako kao i poveznice dvaju naroda. Poslije uspješne provedbe lanjskoga Tjedna hrvatske kulture, u sklopu kojeg su vrsni predavači prikazali etnografske vred-

note Hrvata u Mađarskoj, ulogu Crkve u povijesnom odnosu Hrvatske i Mađarske, i ove će godine nastaviti hod po povijesnim stazama. Nakon toga je g. Nagy u kratkim crtama predstavio izlagača večeri, pravnika istraživača, novinara, pisca i prevoditelja dr. Ladislava Heku, koji je govorio o stoljećima mađarsko-hrvatskog suživota. Izlagač se nije primio lakoga zadatka, naime povijesne događaje i poveznice skućiti u šezdeset minuta odista zahtijeva iskustvo i ne u posljednjem redu sugestivno izlaganje. Gospodin Heka u uvodu je govorio o početku hrvatske i mađarske povijesti, o dolasku Hrvata i Mađara na ove prostore, potom o hrvatskim kraljevima, o ugarskoj dinastiji Arpadovića, o ugovoru 1102. godine nazvanim Pacta conventa, o hrvatskome plemstvu i tako redom, također i o interesnoj sferi pojedinih hrvatskih i mađarskih nastojanja u zajedničkoj nam povijesti. Osvrnuo se također i na one događaje ili likove koji iz hrvatskog ili mađarskog motrišta u povijesti dvaju naroda imaju različita suznačenja, primjerice Karlo Khuen Héderváry. Svoje je izlaganje dr. Ladislav Heka potkrijepio i nizom fotografija i prikazom rodoslovlja. Te smo se večeri opet mogli uvjeriti u predavačev širok raspon spoznaja, koji je i ovoga puta pridobio slušatelje te im uspio približiti ovu znanost. Razgovori o temi nastavljeni su i na prijmu kada je stolnobiogradska Hrvatska samouprava ugostila nazočne. Kako nam predsjednica Janja Cindrić Jakubek reče, povijesna se predavanja nastavljaju, a također i istraživanja, naime zastupnici István Nagy i Karol Balint tragaju za potomcima hrvatskih velikana u Mađarskoj, također i za hrvatskim tragovima u Stolnome Biogradu.

Predavač dr. Ladislav Heka

Priredba je ostvarena s financijskom potporom Fonda ljudskih potencijala Ministarstva ljudskih resursa.

Kristina Goher

Sajam svetoga Mihovila

U budimpeštanskome Hrvatskom vrtiću 29. rujna u prijepodnevima, na blagdan svetoga Mihovila, priređen je najzbudljiviji jesenski događaj, kada se vraćalo duhu pučkih običaja, priređivanju velikih sajмова. Već nekoliko tjedana prije odgojiteljice i tete zajedno s djecom marljivo su se pripremali, rezali, lijepili, vezivali i bojili razne figurice, cvjetove i medenjake koji su se prodavali na sajmu. Toga su se dana u predvorju vrtića postavili drveni štandovi, okićeni plodovima jeseni i krcati robom, a vrtićaši su se prerušili u kupce i prodavače, te plaćali novcem za igru. Čekalo se i stajalo po redovima. Roditelji su se također pridružili s pripremanjem sendviča i kolača.

k. g.

Vjera – žitak – kultura

Petrovisko otpodne spravišća, objamljenja i radosti

„Vjera – žitak – kultura“ – tako se zvala petroviska priredba ka je durala cijeli dan 25. septembra, u nedilju, u kom okviru je otkriven i blagoslovljen dar američanskih Petrovišćanov rodnomu selu ter u kom se je zvalo na skupni objed i druženje na dvoru Kulturnoga doma. Pod šatorom su se predstavile kulturne grupe sela, od najmladjih do najstarijih, prikazana su nova izdanja mjesne Hrvatske samouprave i svi nazočni su jačili skupa pri ognju radosti. S ovim činom pak se je petroviska priredba priključila i državnomu događaju „Ugarska, rad te imam!“

Svim je poznato, kakovo bogatstvo leži u kulturni aktivnosti ovoga naselja i koliko grupov se istakne u očuvanju jezika, tradicije i hrvatske svisti. Vjerno tomu, nedilju otpodne, nisu svi nutrastali pod šator, nego su nekoikimi iz van gledali kulturni program, kojega su začela dica iz čuvarnice s jesenskim pjesmicama i tanci. Zatim su došli na red školari s tamburanjem, make-donskim tancom i modernim spektaklom metuljov. Kratki igrokaz u izvedbi Marka Handlera i Ivana Škrapića izazvao je burni aplauz i veliki smih u redi publike, a Gradišćanski tanci u

koreografiji Antuna Kričkovića, ponovo su naišli na veliku simpatiju. Uprav tako, kot kako su šanzoni oduševili gledatelje u izvedbi jačkaric Ljubičice. Prvi put su nastupali kotrigi mjesnoga Kluba penzionerov i odjačili su dvi popularne pjesme iz 1956-ih ljet, ke su pravoda i najpr zvale suze na obraz starijih. Hrvatska samouprava Petrovoga Sela za ovu priliku je objavila kod Croatiace posebno izdanje Petroviskoga glasnika sa spominki iz 1950-ih ljet, onih ki su prošli i ki su ostali u selu. Pod naslovom „Petroviski mozaiki“ objavljeni su ekstar u jednoj knjigi članki, pjesme i slike povezani sa selom, iz Hrvatskih kalendarov, od 1968. do 2016. ljeta. Čuli smo i za mozaike budućega križnoga puta, koji smo ovput mogli i viditi, a predstavljen je i film na spomen 25. obljetnice otvorenja petroviskoga graničnoga puta. Našli su se ovde odseljeni Petrovišćani s domaćimi, kad bilo je to

otpodne velikoga prijateljstva, objamljenja i ljubavi prema rodnomu selu. U slijedećem vijencu smo pobrali nekoliko misli diozimateljev: – Ovo je meni na svitu najbolje i najlipše selo, kade se ja dobro ćutim, i danas mi je srce puno kad sam vidio ov globus i znam da čuda je onakovih Petrovišćanov ki nisu zabili svoj dom – rekao je Laslo Veselović iz Sambotela. Kad sam pitala za selo, 79-ljetnoga Janoša Jannyja ki se je 1955. „izmaknuo“ u Ameriku, najprlje su im izašle suze, a zatim su rekli: – Od ovoga lipše nigdir ne more biti! S tim je pak bilo sve i rečeno. – Mi smo Petrovišćani padlje vik bili, pak smo još vik Petrovišćani, karkade smo na svitu. Petrovo Selo nam je vik prvo u misli, i u srcu! Karkade živimo, ovo selo vik najpr dojde, kad to nas skupadrži – naglasio je i Ferenc Kurcz ki je u 1990-imi ljeti prošao van u

Ameriku, ali želje i ćuti za domovinom i danas mu je teško potisnuti. Boriška Nemet iz Belgije nije shranjala svoje suze ke su bile pušćane na svečevanju: – Čudakrat mislim na Petrovo Selo, na familiju, na pajtaše i na sve, što se zgodalo prlje. Jako, jako dobro je viditi nanovič pajtaše, pajtašice s kimi sam odrasla. Jako je dobra ćut dojt domom, i danas sam srična kad smo dobili i simbol svih Petrovišćanov!

Tiho

Ferenc Kurcz, Janoš Janny, Tamaš Meršič i Andraš Škrapić u veselju

Drugi Berbeni festival u Starinu

Hrvatska samouprava toga naselja lani je počela ponovno organizirati Berbeni festival. Ove godine u subotu, 1. listopada. Ovom je priredbom predsjednik starinske Hrvatske samouprave Jozo Perjaš, s pomoću Nandora Dudaša i Mirjane Barić, htio oživiti stari seoski običaj berbu. Takva priredba u selu nije bila od 70-ih godina prošloga stoljeća.

Starin je prvo selo hrvatskog otoka u Podravini prateći tok rijeke Drave. Posrijedi je jedno od onih hrvatskih naselja u kojem se još čuva hrvatska kultura, a stanovnici sela nastoje vratiti i ove stare običaje koje već davno ne organiziraju u naselju. Prošle godine je Hrvatska samouprava organizirala Berbeni festival, koji Starinčani već davno nisu mogli vidjeti u selcu. Budući da je bilo vrlo

Svetu je misu na hrvatskom jeziku služio vlč. Vlado Škrnjarić uz koncelebraciju župnika Ilije Čuzdija i župnika Joze Egrija.

uspješno, bez obzira na to što vrijeme nije bilo najljepše, htjeli su i ove godine ostvariti tu priredbu. Ove je godine vrijeme stalo na njihovu stranu, bilo je prekrasno, sunčano. Dan je započeo nogometnim turnirom na sportskom igralištu, pobjedu je postigla domaća momčad. Nakon proglašenja rezultata počela je sveta misa na hrvatskom jeziku u mjesnoj katoličkoj crkvi koju je služio vlč. Vlado Škrnjarić iz Podravske Moslavine uz koncelebraciju martinačkog župnika Ilije Čuzdija i šeljinskog župnika Joze Egrija. U popodnevним satima počela je povorka kroza selo, u kojoj su sudjelovali martinački Ženski pjevački zbor „Korjeni“, lukoviški Orkestar „Drava“, članovi martinačkog Orkestra „Podravka“, šeljinska Plesna skupina „Zlatne noge“ te domaći Orkestar „Biseri Drave“. Na taj dan stiglo je šest kočijaša s konjima i kolima, većinom iz Zalate, pa su se svirači, plesači i pjevači mogli vratiti u prošlost i uživati u ozračju starih vremena. Na putu su domaćini pripremili više postaja gdje su sudionici predstavili svoj program, stare starinske, a i novije omiljene pjesme izvodili su tamburaši „Bisera Drave“ i njihove pjevačice. Plesna skupina „Zlatne noge“ predstavila je svoju šokačku koreografiju uz pratnju spomenu-toga domaćeg orkestra, a martinački „Korjeni“ također su očarali publiku svojim pjesmama uz pratnju „Drave“. U srcu naselja svi

Orkestar Biseri Drave zabavljao je Starinčane i ovoga puta.

su se okupili i zajedno pjevali podravske pjesme i plesali kolo. Uključili su se i stanovnici, stariji ljudi osjećali su se kao u svojoj mladosti, cijelo je selo plesalo i pjevalo na ulici. Na kraju dana svakoga je čekala bogata večera, za što se pobrinuo predsjednik Hrvatske samouprave Jozo Perjaš, a poduprla ga je Hrvatska državna samouprava. Sudionici programa i uzvanici pogošćeni su večerom u Presou „Anica“. Za ovu su priliku naručili i bačvicu s hrvatskim grbom, koju su i posvetili. U večernjim je satima ispred gostionice počelo druženje uz svirku svih svirača koji su sudjelovali u cjelodnevnom programu. Berba je u prošlim vremenima bila ustaljeni običaj u Starinu jer pokraj naselja bio je tzv. trnovac gdje je bilo grožđa. Tada su tu priredbu organizirali na poticaj Đuse Dudaša, a sada Hrvatska samouprava želi da ovaj događaj opet postane tradicija u selu. Te događaje smatraju iznimno važnim i zato što se i na taj način snaži hrvatska svijest u ljudima te oživljuje i učvršćuje kultura.

Luca Gažić

Starinčanke s konjskom zapregom

BARČA – U organizaciji gradske Hrvatske samouprave, u subotu, 8. listopada, priređuje se redovito Kuglanje i susret ljubitelja hrvatskog folkloru u gostionici Guritó. Kuglanje počinje u 13 sati, dolazak i registracija je od 12.15. Čekaju tročlane muške i ženske družine. U 18 sati je večera u predvorju barčanske gimnazije. Prijaviti se može najkasnije do 6. listopada na: cibona.anica@gmail.com i promtinfokft@gmail.com.

Hrvatska samouprava „Stipan Blažetin” u Serdahelu raspisuje NATJEČAJ „BODOLJAŠI”

prigodom 30. obljetnice objavljivanja dječjeg romana Stipana Blažetina.

Natječaj za niže razrede – Pročitajte bilo koji odlomak iz romana „Bodoljaši” Stipana Blažetina i oslikajte ga! Sliku možete izraditi u bilo kojoj tehnici u formatu A/4. Rok slanja natječaja: 25. listopada 2016. (Na svoj rad napišite svoje ime i prezime te naziv škole i svoju e-mail adresu.)

Roman Bodoljaši

Možete i nacrtati strip

Strip s fotografijama

Natječaj za više razrede i gimnazijalce (možete se javiti i skupno ili pojedinačno) – Pročitajte zajedno bilo koji odlomak iz romana „Bodoljaši” Stipana Blažetina i napravite strip iz odlomka. Strip možete i nacrtati, a i naslikati (fotografirati), izraditi na računalu u pdf formatu i poslati na e-mail adresu: blazsobeta@gmail.com. Rok slanja natječaja: 25. listopada 2016. (Na svoj rad napišite svoje ime i prezime te naziv škole i svoju e-mail adresu.)

Radove pošaljite na adresu: Hrvatska samouprava „Stipan Blažetin” 8864 Tótszerdahely, Ady Endre 23.

Na omotnicu napišite : NATJEČAJ „Bodoljaši”.

Podrobnije informacije na e-mailu: blazsobeta@gmail.com
Radove će vrednovati zastupnici Hrvatske samouprave „Stipan Blažetin” uza stručnu pomoć učitelja likovne umjetnosti. Dodjela nagrada upriličit će se 28. listopada 2016. u okvirima Pomurskih jesenskih književnih dana u serdahelskoj Osnovnoj školi „Katarina Zrinski”. Svi će natjecatelji biti nagrađeni, a iz svake kategorije najbolji natjecatelj dobit će nagradu u vrijednosti od deset tisuća forinta.

Praznik grožđa i vina u Pomurju

Berba grožđa u Pomurju nekada je bio poseban običaj, poput drugog ubiranja plodova zemlje. Okupila se rodbina, gazdarica se pripremila s jelom, kolačima, kako bi radnike u vinogradu ponudila biranim zalogajima, slatkim muštom i starim vinom. Uz rad uvijek su se čuli i popijevka, huškanje, šala i smijeh. U suvremenim vremenima taj se običaj promijenio, mnoge su obitelji prodale vinograd ili ga ne obrađuju, ali na običaju proslave berbe rado sudjeluju. Pomurski berbeni festival već godinama skupa priređuju hrvatske samouprave iz Mlinaraca i Pustare, a Berbeni festival na tromedi priređuje letinjska Hrvatska samouprava. Dana 22. rujna u svima trima mjestima okićena kola, traktori s veselim družinama obišli su naselja, nudili vino i mošt, pa i kulturni program.

Nastup polaznika mlinaračkoga dječjeg vrtića

Berbena je povorka odzvanjala u Mlinarcima, na Šandorici, u Pustari i po letinjskim ulicama. U Mlinarcima i Pustari nakon obilaska naselja pred domom kulture kulturne su skupine prikazale kratak program, djeca mjesnog dječjeg vrtića s pomoću svojih odgojiteljica pjevala su pjesme vezane uz berbu i otplesala pri-

programe, što je jako pohvalno. Istodobno i u Letinji se odvijao berbeni kulturni program na glavnome trgu, gdje su i vinske kuće nudile mošt i svoja vina. Prije festivala članovi letinjskoga Hrvatskog pjevačkog zbora priredili su berbu grožđa u vinogradu Štefa Vertarića, koji je izvrstan vinar i član vinske udruge u Sumartonu i Letinji. Ponosan je na svoje vino šardone zlatne kvalifikacije osvojene na izložbi u Ludbregu.

– Mnogo sura-

pajdašima. Stara gora u Letinji je sve popularnija, ovdje je i Zavičajni podrum i izgrađena promatračnica, pa mnogi izletnici posjećuju ovaj dio vinograda. Vrlo sam sretan što se i u Letinji okupljaju Hrvati, no ja sam rodom iz Sumartona i vezu s tamošnjim pajdašima nikada nisam prekinuo. Često sam i među njima. – kaže Štef Vertarić, član zbora. Na letinjskoj pozornici okupljene su zabavljali Puhački orkestar glazbene škole, kaniški Tamburaški sastav „Stoboš“, Sumartonski bandisti i letinjski Pjevački zbor.

beta

Kod podruma Štefa Vertarića

Letinjanke pjevaju uz glazbu Sumartonskih bandista.

godnu koreografiju. Nastupili su mlinarački i pustarski zborovi i goričanski tamburaši. Voditeljica goričanskoga KUD-a Marija Ševa bila je oduševljena cjelodnevnom programom, reče da je Berbeni festival dočarao negdašnja veselja s vinograda, mnoštvo se mladih uključilo u

đujem s hrvatskim vinogradarima, zapravo ja to radim radi društva, vino ne prodajem, ali uvijek mi je lijepo sjesti za stol pa pijuckati dobra vina s

Mlinarčanke su iznenadile publiku plesom.

Natječaj za stipendiju

Hrvatska samouprava grada Budimpešte raspisuje natječaj za stipendiju srednjoškolcima i studentima u Budimpešti. Za nju se mogu natjecati srednjoškolci i studenti hrvatskoga podrijetla. Uvjeti: dobar uspjeh u učenju, aktivno sudjelovanje u životu hrvatske zajednice.

Zainteresirani kandidati trebaju dostaviti ove dokumente:

- molbu na hrvatskom jeziku
- životopis na hrvatskom jeziku
- potvrdu o upisanoj godini ili semestru
- potvrdu razrednika i hrvatske samouprave
- prijepis ocjena položenih ispita.

Molbe i potrebni dokumenti moraju stići najkasnije do 10. studenoga 2016.

Dokumente treba dostaviti na adresu:

Hrvatska samouprava grada Budimpešte (Fővárosi Horvát Önkormányzat) – 1089 Budimpešta, Bíró Lajos u. 24.
Poveznica: Anica Petreš Németh – +36/70/459-3227

Poziv za dostavu prijedloga u svezi s dodjelom Odličja Hrvatske samouprave grada Budimpešte

Na osnovi odluke Skupštine Hrvatske samouprave grada Budimpešte, pozivamo osobe, hrvatske narodnosne samouprave i udruge da dostave svoje prijedloge u svezi s dodjelom Odličja Hrvatske samouprave grada Budimpešte.

Odličje „Matija Petar Katančić“ dodjeljuje se onim osobama, udrugama i ustanovama koje su se istakle znanstvenim radom za hrvatsku zajednicu u Budimpešti. Hrvatska samouprava grada Budimpešte dodjeljuje Odličje „Ivan Antunović“ onim budimpeštanskim Hrvatima, udrugama i ustanovama koje su se istakle na polju njegovanja hrvatskoga jezika, kulturnog života, prosvjetne djelatnosti, umjetnosti i vjerskog života.

Prijedlozi moraju stići najkasnije do 10. studenoga 2016.

Adresa na koju se prijedlozi dostavljaju:

Hrvatska samouprava grada Budimpešte (Fővárosi Horvát Önkormányzat) 1089 Budimpešta, Bíró Lajos u. 24.
Poveznica: Anica Petreš Németh – +36/70/459-3227

Program Hrvatskog kazališta za listopad

18. listopada 2016.g. u 11 sati Tatjana Bertok Zupković: Mala pčelica Maja – lutkarska igra, Kerestur;

19. listopada 2016. g. u 11 sati Tatjana Bertok Zupković: Mala pčelica Maja – lutkarska igra, Baja;

25. listopada 2016. g. u 18 sati Zoltán Egressy: Nećeš, razbojniče, gostovanje Kazališta Virovitica, Dom umjetnosti;

29. listopada 2016. g. u 20 sati Margit Kaffka: Boje i godine – drama s baletnim ulošcima, Sisak.

BUDIMPEŠTA - U budimpeštanskoj Hrvatskoj školi u četvrtak, 6. listopada u ranim jutarnjim satima će se prisjetiti aradskih mučenika i Karola Knezicha s polaganjem vijenca kod njegova kipa ispred zdanja. U kasnim poslijepodnevni satima u Đačkome domu će se prirediti prisjećanje na taj povjesni događaj. Odgovorne za realiziranje jesu: profesorica mađarskoga jezika Marta Romac i odgojiteljica Anica Mandić.

VRŠENDA – Dana 8. listopada, u organizaciji tamošnje Hrvatske samouprave i Vjerske i kulturne udruge šokačkih Hrvata, priređuje se XI. Susret hrvatskih crkvenih zborova. Susretu, s početkom u 10 sati, prethodi sveta misa na hrvatskom jeziku koju će služiti Gabrijel Barić. Na Susretu će sudjelovati zborovi iz Vršende, Pogana, Kozara, Pečuha i Dušnoka.

ŠIKLOŠ – Hrvatska samouprava toga grada 15. listopada 2016. godine priređuje Hrvatsku večer. Mjesto priredbe: Dom kulture „Ferenc Örsi“ (Šikloš, Kossuthov trg 15). Program: u 19 sati folklorni program (KUD Baranja, KUD Marica); od 20 sati svira Orkestar Juice. Ulaz je slobodan. Rezervacija stola: hrsamoupravasiklos@gmail.com.

PRISIKA – Prilikom hodočašća vjernikov iz Splita i okolnih mjesta, na molbu tehničkoga urednika splitskoga Radija Marija, ter na poziv i u organizaciji Zbirke sakralne umjetnosti Hrvata u Mađarskoj i ravnatelja Panonskoga instituta u Pinokvcu, dr. Roberta Hajszana, pozivamo Vas na predstavljanje izdanja pod naslovom „Sanctus Martinus“ u konferencijskoj dvorani sambotelskoga Martineuma, 8. oktobra, u subotu, početo od 20.30. Priredba je otvorena za sve, ki na ov način želju već znati o sv. Martinu i o djelovanju PAIN-a. Za predstavljanjem je predvidjeno druženje i razgovor s vjerniki ki nam dođu iz hrvatskoga naselja, čiji je zaštitnik spomenuti svetac.

ZAGREB – Od 6. do 9. listopada 2016. godine Zagreb će biti domaćin 37. Zagrebačkih književnih razgovora koje organizira Društvo hrvatskih književnika. Tijekom svoje višegodišnje tradicije (prvi razgovori organizirani su još davnih šezdesetih godina prošloga stoljeća), Razgovori su ugostili više od tisuću sudionika (književnika, prevoditelja, jezikoslovaca, književnih kritičara, kulturologa itd.) koji su održali zapažena predavanja na brojne teme. U okviru središnje teme „Jezik, književnost i nacionalni identitet“ razmotrit će se neki od sljedećih motrišta: današnje razumijevanje odnosa jezika, književnosti i nacionalnog identiteta; nacionalno i internacionalno u svjetlu komparativne lingvistike i filologije; određenost identiteta književnika i(li) opusa jezikom, djelima i kulturnim pripadništvom; raskidaju li moderniji pristupi, stilovi i ukusi veze s tradicijom i baštinjeni identitet?; koliko suvremena književnost izražava i njeguje različitosti tradicija, identiteta, kultura i regija, a koliko ih podvrgava ideji (hipotetske) globalne književnosti (Weltliteratur)?; imaju li iseljeni odnosno pisci dviju ili više domovina, tradicija i jezika podijeljeni identitet?; kriza multikulturnoga društva. Sudionici ovogodišnjih Razgovora dolaze iz Austrije, Francuske, Grčke, Mađarske, Nizozemske, Njemačke, Poljske, Portugala i Hrvatske. Razgovorima sudjeluje i Stjepan Blažetin (Mađarska) koji će govoriti na temu Književnost Hrvata u Mađarskoj i nacionalni identitet.

MŰPA BUDAPEST

Ansambl narodnih plesova i pjesama Hrvatske Lado

Program: „Pored rijeke Drave“, utorak, 25 listopada 2016., od 19.00 do 21.30, Fesztivál Színház, Budimpešta, Ul. Marcella Komora 1.

Ulaznice po cijeni od 1500 i 2500 Ft na blagajnama: 1095 Budimpešta IX., Ul. Marcella Komora 1, ili 1061 Budimpešta VI., Andrásyjeva ul. 28.

Povodom desete obljetnice smrti dr. sc. Ivana Ivančana, Ansambl narodnih plesova i pjesama Lado ovim programom želi odati počast svomemu dugogodišnjem ravnatelju i umjetničkom voditelju.

Dr. sc. Ivan Ivančan, uz profesora Zvonimira Ljevakovića, posve sigurno pripada ikonama scenske primjene folkloru u Hrvatskoj, te samim time i Ansambla Lado kao jedan od najzastupljenijih i najplodnijih autora. Uza svekoliko umjetničko motrište, nemoguće je ne spomenuti i njegovu impresivnu znanstvenu karijeru u kojoj je objavio dvadeset knjiga s područja tradicijske kulture, te izniman broj znanstvenih i stručnih radova.

Uz koreografije koje se već dugi niz godina nalaze na Ladovom repertoaru, ovom će se prilikom postaviti i tri nove koreografije – Ej, grišće plandovišće – pjesme i plesovi iz Slavonije, Kad te moji svatovi probude – fragment baranjskoga svadbenog običaja, Ženina volja – pjesme i plesovi iz Posavine

U glazbenom dijelu programa poklonit će se pozornost glazbenim ikonama Ansambla Lado: Emilu Cossetu, Boži Potočniku i Marijanu Makaru.

SAMBOTEL – Odsjek za slavensku filologiju i Institut za filologiju i interkulturalnu komunikaciju pri Zapadno-ugarskom sveučilištu Sveučilišnom središću Savaria, pozivaju Vas 14. – 15. oktobra na XI. MEĐUNARODNE SLAVISTIČKE DANE (u spomen Augustu Pavelu). Svečano otvaranje konferencije bit će 14. oktobra, u 10 uri u Sambotelu na Berzsényijevom trgu 2 (Dvorana 1, prizemlje).

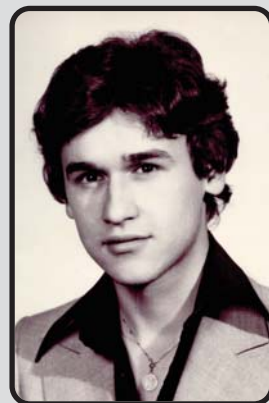
STIPAN VUJIĆ ML. (ČIČA)

Rođen je 11. siječnja 1960. godine u Budimpešti. Osnovnu je školu i gimnaziju pohađao u Hrvatskosrpskoj školi u Budimpešti. Poslije mature završio je Ekonomski fakultet. Ima sina Dražena koji je liječnik i kćer Miru koja je suradnica Ministarstva vanjskih poslova i od koje ima unuka Bercela. Godinama je bio član Hrvatske samouprave budimpeštanskoga II. okruga.

Umro je u zoru 29. rujna 2016.

Misa zadušnica bit će u petak, 14. listopada 2016., s početkom u 12 sati, u crkvi Rane svetoga Franje (Szent Ferenc sebei templom (Budimpešta, Fő u. 43).

Nakon mise ispraćaj na zadnji put u groblje Farkasrét u 15 sati.

Dragi Stipane, dragi naš Čiča!

Sjećaš se... Kako se ne bi sjećao! ...na sve one zajednički provedene dane koje smo posvetili najprije našoj mladosti, provodili bezbrižno u školskim klupama, na koje danas gledamo kao simbol jačanja našega prijateljstva i bezgranične ljubavi. U tim smo se klupama okupljali kako bismo tražili smisao našega života, planirali svoju budućnost, ispunjenu bogatim sadržajima. Knjiga i učenje nam je bila samo polazna točka za sve ono što smo ostvarivali, kako zajednički, tako i u privatnom životu.

Zajedno provedeni dani popraćeni plesom, veseljem, šaljivim trenutcima, dali su nam još više snage i skovali nas u jednu istinitu zajednicu. Osim svega toga, imali smo vremena jedni za druge, borili se i na nogometnim igralištima, ostvarivali sadržajne turneje diljem Mađarske, kako bismo širili što bolji glas naše škole.

Za našu zajednicu, za naš razred (barem za većinu), opraštanje od škole nije značilo i oproštaj jedan od drugog. Ostali smo iskreni prijatelji, tražili mogućnost da se što češće sretnemo, što dokazuje i činjenica da u zadnjih dvadesetak godina sastajali smo se na raznim mjestima, kao prava „generacija“, o čemu ponosno govorim svima, spominjem Tvoje zasluge oko organizacije, bez čega bi ta nit, koja nas spaja, bila jako slaba. Namjerno govorim u sadašnjem vremenu, jer i sada osjećam da si među nama, da tvoja duša zajedno diše s nama, da si nas samo fizički napustio. Nemoj se bojati, nećemo Te zaboraviti, bit ćeš i nadalje snaga našega prijateljstva, a Tvoja će odanost biti sačuvana kao simbol vječnoga prijateljstva.

„Bio je prava, pitoma, tiha, dobra i skromna duša!“, bila je to reakcija naše profesorice Janje kada ju je zatekla žalosna vijest o Tvom „odlasku“. Čiča! Ja sam tu rečenicu, koja je ujedno i Tvoja slika, za Tebe, za sebe i za sve one koji te vole, ostavio u sadašnjem vremenu, a sadašnje vrijeme se neće promijeniti ni ubuduće. Nisi sam, i ostat ćeš s nama, pa se i ne želim oprostiti od Tebe. Čekamo Te i dogodine na naturalnom sastanku, i uvjeren sam da ćeš biti tamo.

Guco